

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова

ЯО ЯМІН

УДК 378:016:[7.071.2:784](043.3)

**МЕТОДИКА САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-МУЗИКАНТІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ
УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
ГУРАЛЬНИК Наталія Павлівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, професор
кафедри педагогіки мистецтва
та фортепіанного виконавства.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ОЛЕКСЮК Ольга Миколаївна,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
завідувач кафедри теорії та
методики музичного мистецтва;

кандидат педагогічних наук, доцент
ПАНЧЕНКО Галина Павлівна,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, доцент
кафедри теорії і методики музичної освіти та
хореографії Навчально-наукового інституту
соціально-педагогічної та мистецької освіти.

Захист відбудеться «11» вересня 2018 року о 16.00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий «10» серпня 2018 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Підготовка фахівців нового покоління спонукає до внесення змін у навчальні програми майбутніх викладачів, зокрема викладачів-музикантів. У зв'язку з цим відбувається переосмислення цілей і завдань навчання, його змісту, розробляються нові активні методи і форми організації діяльності, нові педагогічні технології. Це зумовлює зміни освітніх орієнтирів для студентів та магістрантів, у тому числі іноземних, які здобувають освіту у вищих навчальних закладах України. Освітні орієнтири спрямовуються на формування самостійної, творчої діяльної майбутнього викладача, здатного до продуктивної навчальної діяльності, який володіє системним мисленням, професійною мобільністю та адаптивністю, високим рівнем саморозвитку.

Одним з головних завдань, визначених у Законі України «Про вищу освіту», є формування особистості, яка вміє вільно мислити та самоорганізовуватися. Сучасні запити, задекларовані в державних освітніх документах, створюють підґрунтя для формування фахових компетентностей майбутніх викладачів-музикантів, серед яких провідною стає спроможність до самоорганізації власного навчального простору. Особливо це стосується іноземних студентів. Проблема самоорганізації у вищій педагогічній школі, про що наголошено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр., є актуальною і для китайських студентів та магістрантів, які навчаються в Україні, й мають орієнтуватися не лише на власні державні освітні документи («Новий стандарт музичних дисциплін обов'язкової освіти» в Китаї), а й на нормативні акти навчаючої держави.

Спираючись на сталі наукові позиції, сучасні вчені продовжують досліджувати і збагачувати теорію самоорганізації (В. Арюткін, М. Ахметова, А. Вакула, В. Граф, О. Демченко, Н. Заєнутдинова, А. Ішков, О. Логвінова, О. Остапчук та ін.). У теорії наукового пізнання висвітлюються проблеми професійної підготовки студентів педагогічних закладів (Н. Гузій, Н. Гуральник, В. Козир, О. Михайличенко, Г. Падалка, А. Растригіна, О. Хижна та ін.). Розглядаються психолого-педагогічні аспекти особистісного становлення (Ю. Бабанський, Л. Божович, Б. Волчегурський, Л. Виготський, Ю. Кулюткін, В. Орлов, Г. Рузавін, В. Шинкарук та ін.); організації та вдосконалення фахової компетентності вчителя, формування здатності майбутнього фахівця до самоорганізації (С. Іванова, О. Калюжна, С. Котова, Т. Лаврик, О. Олексюк, Р. Савченко, І. Томашевська).

Основні положення фахової підготовки та самоорганізації майбутніх викладачів-музикантів розглядали В. Антонюк, Н. Гребенюк, Л. Дмитрієв, Д. Євтушенко, М. Микиша, В. Морозов, Г. Панченко, Л. Тоцька та ін. Важливими для нашого дослідження стали праці, в яких висвітлювалися історичні аспекти розвитку вокального мистецтва та виконавства в контексті української національної вокальної педагогіки, які розглядали В. Іванов, Б. Гнидь, Р. Лоцман,

Л. Прохорова та ін. Методику вокальної підготовки майбутніх викладачів досліджували Л. Василенко, Л. Манжонс, А. Менабені, О. Прядко, Є. Юцевич. Наукової уваги гідні праці китайських учених, філософів, істориків, психологів, педагогів, мистецтвознавців, методистів (Гуа Хен Цей, Гуо Цяньшень, Дай Дінчен, Конфуцій, Лі Сіюнь, Лу Мінде, Ма Ке, Чан Веньцзін, Юань Янь та ін. Серед сучасних дисертацій, присвячених проблемам формування вокальної культури майбутнього викладача-музиканта в процесі фахової підготовки, відмітимо роботи Вей Лімін, Ду Сінвей, Е Цюн, Лі Чжаофен, Пан На, Ха Ту, Чжу Цзюньцяо, Цюй Сяоюй, Чен Дін, Чжан Яньфен.

Незважаючи на значну кількість досліджень, у процесі аналізу проблеми самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів виявлено низку *суперечностей*, зокрема, між: сприйняттям навчального простору об'єктом організації кожного майбутнього викладача музичного мистецтва та усвідомленням суб'єктної сутності функціонування навчальної самоорганізації кожного студента як суб'єкта навчання в освітньому просторі університетів; науково обґрунтованою потребою розвитку невербального інтелекту у викладачів-музикантів та недостатнім усвідомленням можливості його формування в студентів за рахунок самоорганізації; наявним у майбутніх викладачів-музикантів досвідом отримання нових знань та компетенцій та необхідністю їх поглиблення за рахунок нових, невідомих їм раніше методик, педагогічних стилів викладання; можливістю використання ємного інформаційного ресурсу (у т.ч. Інтернет ресурс) для отримання науково-методичної та музичної інформації та обмеженістю методів самоорганізації власного навчального простору; необхідністю здійснення складної вокальної самоорганізації майбутніх викладачів-музикантів та недостатньою розробленістю організаційно-методичної системи успішного здійснення відповідної підготовки.

Актуальність проблеми та недостатня її розробленість, потреба усунення означених суперечностей визначили вибір теми дослідження: *«Методика самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана у відповідності з перспективним тематичним планом науково-дослідної діяльності кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музики». Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол №10 від 27 квітня 2017 року).

Мета дослідження – розробити, науково обґрунтувати, впровадити методику самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України та експериментально перевірити її ефективність.

Реалізація поставленої мети передбачала виконання таких **завдань**:

1. Розкрити сутність ключового поняття «самоорганізація навчального простору» та похідного поняття «самоорганізація навчального простору майбутнього викладача-музиканта» як загальнонаукової проблеми в результаті аналізу теоретичних висновків.

2. Визначити зміст, компонентну структуру самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів і критеріальний апарат з окресленням специфіки самоорганізації навчального простору китайських студентів.

3. Розробити організаційно-методичну модель самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів.

4. Впровадити методику самоорганізації майбутніх викладачів-музикантів у процесі вокального навчання та експериментально перевірити її ефективність у освітньому просторі педагогічних університетів України.

5. Зафіксувати та підтвердити отримані результати методами математичної статистики.

Об'єкт дослідження – навчальний процес у підрозділах музичного профілю вищих закладів педагогічної освіти України.

Предмет дослідження – методика самоорганізації навчального простору в процесі вокальної підготовки майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України.

Методологічну та теоретичну основу дослідження становлять: гносеологічний, культурологічний, психолого-педагогічний, адаптивний, інтенціональний та особистісно-творчий підходи, відповідно до яких науковою платформою дослідження є ідея самоорганізації навчання, концептуальні положення філософії та освіти (П. Абеляр, В. Андрущенко, Р. Декарт, І. Зязюн, Я. Коменський, Конфуцій, Менци, Г. Меднікова, М. Монтень, Сін Чжефу, Чжу Сі, Чжу Сяомань та ін.); методології та теорії національної освітньої стратегії України (В. Бондар, Л. Масол, О. Олексюк, В. Шульгіна та ін.); розвитку особистості як цілісної творчої саморегульованої системи (Н. Афанасьєва, Н. Гузій, С. Єлканов, І. Колеснікова, О. Князева, Н. Островерхова, М. Реунова, О. Титова, Г. Хакен та ін.); психологічні та педагогічні теоретичні висновки стосовно розвитку особистості як складного утворення, що включає інтелектуальні, емоційні, вольові фактори (Б. Анан'єв, Л. Божович, Л. Виготський, Р. Кеттелл, А. Ковальов, В. Мясіщев, С. Рубінштейн, Ю. Цагареллі, Г. Щукіна та ін.); дослідження музичних потреб та сприйняття індивіда (С. Науменко, О. Ростовський, О. Рудницька, Д. Юник та ін.); дослідження історичних і теоретичних проблем мистецької освіти (Н. Гуральник, А. Козир, О. Михайличенко, Г. Падалка, О. Хижна, О. Щолокова та ін.); наукові положення зі збагачення теорії самоорганізації викладача-музиканта (В. Арюткін, О. Барицька, К. Завалко, Лі Сіюнь, Н. Чепелева, Ю. Юцевич та ін.).

Методи дослідження: *теоретичні* (аналіз та систематизація психолого-педагогічної, музично-історичної, вокально-методичної літератури, узагальнення, порівняння, класифікація – для визначення наукового апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень та висновків, обґрунтування теоретичних підходів, принципів та педагогічних умов реалізації запропонованої методики; моделювання – для розробки моделі самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах); *експериментально-емпіричних* (педагогічне спостереження, анкетування, тестування, бесіди, самооцінка, експертна оцінка, педагогічний експеримент – для визначення ефективності запропонованої авторської методики); *статистичних* (математико-статистична обробка даних, створення графічних і схематичних узагальнень, рисунків – для забезпечення вірогідності отриманих результатів).

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що *вперше* теоретично розроблено та експериментально перевірено методику самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України; визначено сутність ключового поняття «самоорганізація навчального простору майбутнього викладача-музиканта» як суб'єктної категорії освітнього процесу; обґрунтовані зміст і компонентна структура досліджуваного феномена (мотиваційно-організаційний, проектувально-конструктивний і комунікативний емоційно-гностичний компоненти) з окресленням специфіки самоорганізації навчального простору китайських студентів під час вокального навчання; виокремлено принципи (цілісності і системності, синергетизму, науковості, творчої активності, рефлексійності, культуровідповідності); педагогічні умови самоорганізації навчального простору та винайдені доцільні методи їх набуття; розроблено критерії, показники та рівні досягнень майбутніх фахівців.

Уточнено та конкретизовано зміст і сутність самоорганізації навчального простору з огляду на вокальне навчання майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних умовах університетської освіти України як особистісного фахового утворення з урахуванням специфіки самовдосконалення китайських студентів.

Подальшого розвитку набули наукові положення щодо сутності самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів завдяки розширенню смислового контексту стосовно вокального навчання.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у визначенні методів набуття необхідних компетентностей самоорганізації навчального простору майбутніми викладачами-музикантами в педагогічних університетах України, важливої для орієнтації в музично-освітньому просторі, особливо іноземних студентів; застосуванні розглянутих педагогічних умов; включенні розробленої методики самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів до методичного ресурсу підготовки студентів у

педагогічних університетах України; розширенні методичних компетентностей іноземних магістрантів у процесі вокального навчання та у самостійній роботі.

Особистий внесок дисертанта. У статті, що написана у співавторстві, дисертантом розкрито специфіку вокальної підготовки китайських магістрантів.

Упровадження отриманих результатів дослідження здійснено в освітній процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/ 63 від 08.02.2018 р.), ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка № 2772/17 від 04.12.2017 р.), Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (довідка № 243-н від 05.12.2017 р.).

Апробацію отриманих результатів дослідження здійснено у формі виступів і доповідей на конференціях різних рівнів: Перші Міжнародні науково-практичні читання пам'яті академіка Анатолія Авдієвського (Київ, 2017 р.); II Міжнародна конференція молодих учених та студентів «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства» (Одеса, 2016 р.); I Міжнародна науково-практична конференція «Стратегії підвищення якості мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору» (Одеса, 2017); II Міжнародна науково-практична конференція «Мистецький освітній простір у контексті формування сучасної парадигми освіти» (Кропивницький, 2017 р.); II Міжнародний науково-практичний семінар: «Проблеми музичної освіти учнівської молоді: історія та сучасність» (Дрогобич, 2017 р.); VII Міжнародна науково-практична конференція «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2017 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція із залученням веб-ресурсів «Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції» (Суми, 2017 р.); Міжвузівська студентська науково-практична конференція (за міжнародної участі) «Традиції та сучасність музично-педагогічної освіти» (Чернігів, 2017 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Мистецька освіта: новації та перспективи» (Чернігів, 2018). Матеріали дослідження обговорювались на засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування та кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Окремі положення розкрито в наукових доповідях на науково-практичних конференціях молодих учених, аспірантів і докторантів ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (2015-2017 рр.).

Публікації. Основні результати дослідження відображено у 9 публікаціях автора, з них 6 статей у фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 2 публікації у збірниках матеріалів наукових конференцій, з яких 1 – у співавторстві.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списків використаних джерел до розділів, загальних висновків, додатків. Список використаних джерел містить 210 найменувань. Загальний обсяг тексту дисертації – 241 сторінок, з них основного тексту – 179 сторінок. Робота містить 13 рисунків, 12 таблиць, які разом з додатками становлять 37 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** подано загальну характеристику дисертації, обґрунтовано актуальність обраної проблеми, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, обґрунтовано методологічну базу, наукову новизну, теоретичне та практичне значення, наведені відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому** розділі – *«Науково-теоретичні засади самоорганізації навчального простору майбутнього викладача-музиканта»* – розглянуто сутність самоорганізації навчального простору як загальнонаукової категорії в контексті специфіки змісту вокального навчання майбутніх викладачів-музикантів з Китаю; визначено та обґрунтовано основні структурні компоненти означеного феномена; представлено авторське розуміння понять «самоорганізація навчального простору» та «самоорганізація навчального простору майбутнього викладача-музиканта».

Аналіз наукової літератури з теорії педагогіки мистецтва свідчить про певну увагу науковців до проблем самостійності у фаховій підготовці студентів і магістрантів. Розгляд наукових позицій з історіографії, сучасних поглядів учених довів наявність широкого спектру вивчених питань із проблем самоорганізації (В. Арюткін, М. Ахметова, А. Вакула, В. Граф, О. Демченко, Н. Заєнутдінова, А. Ішков, О. Логвінова, О. Остапчук та ін.). Проте зміст самоорганізації як суб'єктної категорії ще не отримав повного розкриття.

Аналіз наукових положень уможливив розкриття змісту *музично-аналітичної діяльності* особистості (Л. Виготський, О. Леонт'єв, В. Шинкарук, ін.); теоретичних і практичних основ професійної підготовки студентів у музично-педагогічних навчальних закладах (Н. Гузій, О. Реброва, Н. Сегеда), особливості компетентнісного, акмеологічного, соціологічного, історико-методичного підходів (Н. Гуральник, В. Козир, О. Михайличенко, Г. Падалка, А. Растригіна, О. Хижна, В. Федоришин).

Досліджено праці з вокальної підготовки та самоорганізації майбутніх викладачів-музикантів, у яких розкрито проблеми їх вокально-виконавської, методичної підготовки з визначенням специфіки постановки голосу, набуття відповідних компетентностей (Н. Гребенюк, Л. Дмитрієв, М. Микиша, В. Морозов, П. Ніколаєнко, Л. Тоцька, Є. Юцевич); шляхи розвитку української національної вокальної педагогіки (В. Антонюк, Б. Гнидь, Р. Лоцман, Л. Прохорова); вокальної підготовки майбутніх викладачів (Л. Василенко,

О. Маруфенко, А. Менабені, О. Прядко).

У розділі досліджено і представлено особливості організації та змісту освіти в китайських педагогічних закладах (філософи, історики, психологи, педагоги, мистецтвознавці, методисти-вокалісти) на основі праць Гуа Хен Цей, Гуо Цяньшень, Дай Дінчен, Лу Мінде, Ма Ке, Чан Веньцзін, Юань Янь). Серед сучасних дисертацій, присвячених проблемам формування вокальної культури майбутнього викладача-музиканта в процесі фахової підготовки, відмітимо роботи Ду Сінвей, Е Цюн, Лі Чжаофен, Ха Ту, Чжу Цзюньцяо, Чен Дін, Чжан Яньфен, у яких розкрито зв'язок педагогічних проблем з особливостями філософських концепцій, соціальним устроєм, специфікою вокальної культури в Китаї. В них розглянуто різні аспекти вокальної підготовки (зв'язок із вербальною специфікою вокальної музики, національними музичними традиціями, особливостями спілкування з учнями та процесами самовдосконалення, самореалізації (Лі Сіюнь, Сунь Лінян, Цюй Сяююй, ін.). Однак питання самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, поглиблення їх освітньої рефлексії, здатності інтегрувати здобуті знання в нових освітніх умовах інших країн розкриваються в цих науково-методичних дослідженнях недостатньо. Особливого сенсу набувають питання адаптації магістрантів у нових освітніх умовах, складність організації навчального простору кожного, що спонукало розробку означеного поняття, розкриття змісту та особливостей прояву означеного феномена у вокальному навчанні.

Згадані теоретичні висновки покладено в основу визначення сутності ключового поняття дисертації, самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів.

Представлене авторське розуміння поняття **«самоорганізація навчального простору»** як суб'єктної категорії. Це – *свідома організація особистістю власного навчального простору відносно формування фахових компетентностей стосовно самостійного визначення освітньої мети, розв'язання відповідних задач, планування та проектування практичних рішень, їх реалізації, аналізу досягнень та помилок, контролю та удосконаленню набуття навчального та самостійного досвіду та поняття «самоорганізація навчального простору майбутнього викладача-музиканта» як свідому організацію особистістю майбутнього викладача-музиканта власного навчального простору відносно становлення та вдосконалення фахових компетентностей зі самостійного визначення освітньої мети, розв'язання музично-педагогічних задач, планування до проектування творчих практичних рішень та їх реалізації, аналізу досягнень і помилок, контролю за успішністю набуття навчального та самостійного професійного й музично-просвітницького досвіду під час вокальної підготовки в освітніх умовах педагогічних університетів України.*

У **другому** розділі – «Організаційно-методичні основи самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів» – представлено організаційно-методичну модель і розкрито особливості та характеристика

процесу самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів (на матеріалі вокально-педагогічної підготовки) й визначено її компоненти; розкрито специфіку самоорганізації навчального простору китайських студентів.

До компонентної структури самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів ми віднесли *мотиваційно-організаційний, комунікативний емоційно-гностичний та проектувально-конструктивний* компоненти.

На підставі вивчення та усвідомлення значущості набуття необхідних фахових компетентностей майбутніми викладачами-музикантами, представлених у загальнонаукових висновках, було виявлено основні компетенції *самоорганізації навчального простору* (діагностика та аналіз рівня сформованості навчальної музично-педагогічної діяльності, визначення цілей, завдань навчальної музично-педагогічної діяльності, планування та практичної реалізації музично-викладацької діяльності, рефлексія та коригування навчальних досягнень), для забезпечення яких у структуру самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів включено низку компетентностей, що розкриваються у спроможності реалізації інформаційно-діагностичних, проблемно-цільових, операційно-діяльнісних, рефлексивно-коригувальних умінь, які безпосередньо впливають на ефективність самоорганізації навчання кожного магістранта як майбутнього фахівця. Так, інформаційно-діагностичні вміння (визначення суперечностей і діагностики стану їх вирішення, розширення інформаційного простору тощо); проблемно-цільові вміння (визначення цілей, механізмів самопроекування, конкретизація індивідуальних завдань, усвідомлення суперечностей між бажаним і дійсним рівнем розвитку вмінь самоорганізації навчального простору кожного); операційно-діяльнісні вміння (планування майбутньої діяльності, закріплення навичок самоорганізації навчального простору з можливим високим рівнем алгоритмізації її елементів, вироблення інструментарію самоорганізації навчального простору шляхом визначення доцільних методів); рефлексивно-коригувальні вміння (рефлексія та усвідомленість власних дій, їх закономірності в педагогічній роботі).

Спираючись на *компетентнісний та технологічний* наукові підходи, які в нашому дослідженні визначено як провідні, розроблено і обґрунтовано організаційно-методичну модель самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, яка включає мету й результат діяльності; *принципи* (цілісності і системності, синергетизму, науковості, творчої активності, рефлексійності та адаптивності, культуровідповідності); *форми, методи, засоби роботи, педагогічні умови*, що сприяють досягненню поставленої мети. Розроблені відповідні *критерії: мотиваційно-спрямований* (показники: наявність вмотивованості та критичного осмислення отриманих знань; міра особистісної зацікавленості у вирішенні самоорганізаційних навчальних завдань; активність власної позиції в самоорганізації навчального простору (від усвідомленого цілепокладання до конструктивного коригування способів вокального навчання);

Рис.1. Схема організаційно-методичної моделі самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів

технологічно-комунікативний (показники: повнота та упорядкованість знань, отриманих у комунікативній навчальній діяльності; наявність пізнавального інтересу до технологій вокального навчання; міра практичного використання знань і власного досвіду у самостійній організації навчального простору); *практично-результативний* (показники: міра прояву ініціативи у рефлексії; міра результативності прогнозів результатів свого вокального навчання; рівень усвідомленості результатів самооцінки успіхів та помилок у вокальному навчанні) для оцінки успішності самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів). Схема організаційно-методичної моделі представлена на рисунку 1.

Визначаючи специфіку самоорганізації навчального простору китайських студентів, зазначимо, що уміння самоорганізації їх навчального простору (організаційні, інформаційні, інтелектуальні, вокально-виконавські, методичні) у процесі музично-педагогічної підготовки в Україні трансформуються в компетентності майбутньої самостійної практичної діяльності, які стосовно вокального навчання визначаються наявністю духовного елемента згідно китайської філософії (можливість удосконалення на основі загального розвитку особистості, її професійної культури, емоційної активності, високих моральних і естетичних якостей фахівця); процес оволодіння магістром вокальним мистецтвом передбачає синтез мистецтв (вокального, сценічного, поезії і літератури), розуміння своєї культури та інших країн, широку гуманітарну ерудицію.

Обґрунтовано, що особливості та методика самоорганізації навчального простору китайських магістрів визначаються як свідомою роботою та будується на організації власної діяльності та її плануванні; раціональному використанні свого навчального часу; самостійному набутті й застосуванні знань з різних джерел для вирішення практичних завдань; удосконаленні способів мисленнєвої діяльності; контролі й оцінюванні набутих компетентностей з урахуванням попередньої музично-педагогічної підготовки та етнопсихологічних особливостей.

У **третьому** розділі – *«Дослідно-експериментальна робота з діагностики та формування самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України»* – представлено результати діагностики стану проблеми (констатувальний етап); реалізації поетапної методики самоорганізації навчального простору майбутнього викладача-музиканта в педагогічних університетах України (формульальний етап) та дані перевірки результатів експериментальної роботи й підтвердження її ефективності.

Доведено, що методика самоорганізації навчального простору майбутнього викладача-музиканта з вокально-методичної підготовки має деякі особливості. Процес самоорганізації їх навчального простору тісно взаємопов'язаний зі загальною підготовкою майбутнього фахівця в педагогічному ЗВО. Враховуючи науково-методичний напрям нашої проблеми, звернено особливу увагу на вокальній підготовці магістрантів; визнанні та врахуванні результатів світової науки та практики; методичних здобутках видатних вокалістів-педагогів.

Вокальне навчання розглянуто як процес активної взаємодії педагога та майбутнього фахівця, яка засобами комунікації допомагає опанувати необхідні знання та уміння сталого майстра, що ґрунтуються на традиціях класичної вокальної школи; оволодіння різними техніками академічного співу соло, які включають поставу корпусу і голови під час співу, освоєння змішаного співацького дихання, м'якої та твердої атаки тощо. У контексті самоорганізації навчального простору кожного магістранта, розглянуті розповсюджені методи вокальної техніки, які реалізуються в самоорганізаційних діях для підвищення ефективності набуття необхідних компетентностей: емпіричні (самостійно-репродуктивні, ілюстративні); концентричні; фонетичні (лінгвістичні); методи внутрішнього інтонування, порівняльного аналізу, вокально-слухового контролю; вербально-асоціативний метод.

Спируючись на сучасні дослідження, ми виокремили основні оригінальні методи вокального навчання, які трансформували та використали у своєму дослідженні. Метод активного прослуховування музичних творів різних музичних культур, стилів у виконанні співаків з різною вокальною школою збагатив співацький досвід, надав можливість почути цінне та шкідливе для власного вокального саморозвитку (співзвучний ідеям китайської філософії), спрямував на винайдення власних оригінальних методів презентації індивідуальної виконавської манери. Метод візуалізації дозволив у процесі прослуховування невідомих раніше творів спостерігати за специфічними вокальними рухами м'язів обличчя, діями різних співаків як артистів (особливість навчання вокалу в Китаї). Метод художньо-понятійної музичної інтерактивної взаємодії, що сприяв розумінню специфічної традиційної манери співу кожної окремої нації, розпізнанню смислових музичних характеристик окремих фольклорних стилістик, жанрів народної й оригінальної авторської композиторської творчості.

Поетапна методика самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів здійснювалася протягом двох років (2016-2017 рр.). Ефективність поетапної методики забезпечувалась поглибленням і ускладненням усіх експериментальних навчальних дій (теоретичних і практичних), комплексним підходом до формування цілісного феномена у взаємодії всіх виокремлених структурних компонентів за визначених педагогічних умов та принципів самоорганізації навчального простору.

У результаті діагностичного етапу експерименту було виявлено переважання низького і середнього рівнів сформованості основних структурних компонентів самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів. Такі результати зумовили необхідність пошуків додаткових, ефективніших методів і форм роботи з магістрантами, які б сприяли підвищенню рівня фахової досконалості, здатної забезпечити реалізацію навчальних компетентностей. Зазначене дозволило застосувати авторську методику самоорганізації навчального простору магістрантів.

Перший етап формування роботи, *підготовчий*, розвивався за такими

напрямами: актуалізація проблеми та мотивація студентів до самоорганізації навчального простору і усвідомлення її аксіологічної сутності для майбутнього викладача-музиканта, встановлення відповідних пріоритетів; адаптація в музичному вокальному (пісенне, ансамблеве, сценічне) мистецтві, розширення музичного репертуару за рахунок поповнення власних інформаційних здобутків і художньо-музичних знань (історичних і теоретичних відомостей про світову вокальну культуру); рефлексія власних можливостей стосовно самоорганізації навчального простору, поглиблення зацікавленості в підвищенні власного рівня вокальної самопідготовки (звуковидобування, інтонування, дикція, дихання).

З метою набуття відповідної компетентності застосовано низку **методів**: створення індивідуальних репертуарних списків вокальної музики; письмове нотування історичних відомостей про досягнення видатних співаків; ознайомлення з вокальною спадщиною різних культур засобом перегляду спеціальних Інтернет-програм з конкурсів, фестивалів; нотування теоретичних понять з психолого-педагогічної теорії, методики вокальної підготовки.

Застосування представлених методів сприяло набуттю усвідомленої вмотивованості щодо самоорганізації навчального простору в університетах України; спонукало студентів до розширення свого репертуару; сприяло виявленню потреби в співацькому самовдосконаленні; ознайомленню з кращими зразками світової вокальної культури і творчістю видатних співаків світу; появи інтересу до майбутньої педагогічної діяльності.

Другий етап формувальної роботи, **навчально-реалізаційний**, розвивався за такими напрямками: збереження мотивації стосовно самоорганізації та залучення магістрантів до набуття співацької грамотності; поглиблення знань з вокального мистецтва (народно-пісенна творчість України та Китаю, ансамблевий спів і оперна культура обох країн), поглиблення музичного репертуару (поповнення власних програм зі співу); набуття самоорганізаційних компетентностей з опанування вокальних методик для набуття співацької майстерності; критичне осмислення та самооцінка власних надбань, поглиблення зацікавленості самостійною вокальною діяльністю, підвищення власного рівня спеціальних вокальних надбань та їх самореалізації (якість тембрового відчуття, імпровізаційність, художня інтерпретація тощо).

На цьому етапі застосовані такі форми роботи – лекції-концерти, навчальні лекторії, індивідуальні заняття, інтерв'ю з викладачами вокалу, майстер-класи, самоорганізаційні психолого-педагогічні тренінги.

З метою набуття самоорганізаційної компетентності майбутнього викладача-музиканта, поглиблення набутих відомостей і вмінь на попередньому етапі, набуття необхідних знань з методики навчання співу застосовано низку **методів**: створення електронного накопичувача концертних виступів видатних вокалістів світу; ускладнення власного вокального репертуару (внесення до вивчення творів різних жанрів, стилів, форм);

накопичення пісенного репертуару з національної культури (української та китайської), планування самоорганізаційних заходів з виробничої практики; самостійна розробка фрагментів власних музично-творчих проєктів; аналіз різних методик викладання вокалу, навчальної самоорганізації з фіксованим самоаналізом вдалих і помилкових фрагментів.

Застосування представлених методів сприяло надійності вмотивованості щодо самоорганізації навчального простору; підвищенню рівня обізнаності магістрантів у термінології та основних поняттях психологічної та педагогічної теорії, мистецтвознавства, вокальної методики; набуттю необхідних співацьких компетентностей; розвитку вмінь спілкування засобами музичного мистецтва з колегами та слухачською аудиторією; прояву креативності в підборі музичного матеріалу до лекцій-концертів; появі інтересу до самостійного пошуку форм педагогічної діяльності.

Третій етап формувальної роботи, **самопрезентативний**, розвивався за такими напрямками: усвідомлено-вмотивована активізація самовдосконалення з вокального мистецтва; застосування набутих знань з вокальної культури (особливості національної української та китайської вокальної творчості) та самопрезентації власних навчальних досягнень, участь у самоспроєктованих просвітницьких мистецьких заходах; розширення психолого-педагогічних знань і практичних умінь, рефлексія самоорганізаційної компетентності; ствердження власної позиції стосовно вокальних методик щодо набуття співацької майстерності; презентація власних надбань; поглиблення інтересу до сучасної вокальної культури, презентація результатів вокальної підготовки (самобутність виконавського стилю, оригінальність художньої інтерпретації вокальних творів).

На цьому етапі застосовані такі форми роботи: практичні індивідуальні заняття, фестивалі-конкурси; сольні концерти, самоорганізаційна навчальна та практична діяльність, психолого-педагогічні тренінги.

З метою вдосконалення самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, закріплення отриманих знань, набутих умінь і навичок на попередніх етапах, придбання необхідних компетентностей застосовувати методику навчання співу, проведення просвітницької роботи з активізації індивідуальної та колективної форм творчості було використано низку **методів**: створення Інтернет-презентацій з історії вокального мистецтва і концертної діяльності видатних вокалістів, колективне обговорення вокальних методик; відеозвіти про проходження виробничої практики; представлення на студентських конференціях зразків самостійної наукової творчості (доповіді, самоаналіз, пошук інноваційних методик тощо); захист творчо-виконавських проєктів (тематичні фрагменти занять з вокалу, університетські заходи, самоспроєктовані музичні вечори тощо); презентація власної стильової інтерпретації самостійно вивчених вокальних творів.

Застосування представлених методів забезпечило ціннісне ставлення до

світового вокального мистецтва; перспективне бачення майбутніми фахівцями самоорганізації щодо професійного самовдосконалення в опануванні вокальними методиками; обізнаність у вокальних традиціях та сучасних вокальних трендах; формування здатності до самореалізації у вокальній діяльності; вміння передачі власного досвіду зі співацької вправності та самостійно винайденого пісенного репертуару; зацікавленість у самоорганізації навчального та майбутнього практичного викладацького простору.

Розроблений критеріальний апарат дозволив визначити рівні сформованості досліджуваного феномена (низький, *репродуктивний*; середній, *евристичний* та високий, *креативний*), їх смислові характеристики.

Таблиця 1.

Результативність експерименту зі самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів

Рівні	Констатувальний етап	Формувальний етап	Різниця
	ЕГ	ЕГ	ЕГ
	%	%	%
Креативний	8	26,7	18,7
Евристичний	29,3	61,3	32
Репродуктивний	62,7	12	50,7

Таблиця 2.

Таблиця значень за статистичним критерієм узгодження Р. Фішера

Критерії	Високий (креативний) рівень				Низький (репродуктивний) рівень				Критерій ϕ (за Р.Фішером)
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		
	Кільк. студ.	%	Кільк. студ.	%	Кільк. студ.	%	Кільк. студ.	%	
Технологічно-комунікативний	4	26,7	6	60	11	73,3	4	40	1,68
Мотиваційно-спрямований	4	25	7	77,8	12	75	2	22,2	2,671
Практично-регулятивний	2	14,3	7	70	12	85,7	3	30	2,913

Унаслідок упровадження в процес самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів запропонованої авторської методики відзначено позитивну динаміку з усіх компонентів досліджуваного феномена.

Порівняння ϕ табличного та ϕ експериментального показує, що ϕ табличне $<$ ϕ експериментального, а це означає, що ϕ лежить поза інтервалом прийняття нуль-гіпотези, що засвідчило ймовірність відмінностей між двома вибірками, у яких зафіксовано ефект впливу розробленої методики, й підтверджує ефективність її практичного застосування (таблиця 2).

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання проблеми самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, що знайшло відображення у теоретичному обґрунтуванні методики самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у системі педагогічної освіти в університетах України, розробці та впровадженні її експериментальним шляхом у практику. Результати проведеного дослідження та розв'язання поставлених завдань дали підстави для таких **висновків**:

1. Аналіз наукових робіт з проблеми самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів дозволив виокремити теоретичні положення, що стали методологічним підґрунтям нашого дослідження.

Розроблені в науці положення щодо сутності понять «самоорганізація», «навчальний простір», «самоорганізація навчального простору» акумульовано в дисертації у провідних підходах: компетентнісному та технологічному. Основними елементами навчального простору майбутнього викладача-музиканта слід вважати навчальний, навчально-виробничий і соціально-виховний.

Враховуючи специфічні властивості музично-педагогічної освіти, запропоновано власне розуміння досліджуваного феномена. **«Самоорганізація навчального простору»** – це суб'єктна категорія, – *свідома організація особистістю власного навчального простору відносно формування фахових компетентностей стосовно самостійного визначення освітньої мети, розв'язання відповідних задач, планування та проектування практичних рішень, їх реалізації, аналізу досягнень та помилок, контролю та удосконаленню набуття навчального та самостійного досвіду, «самоорганізація навчального простору майбутнього викладача-музиканта»* – *свідома організація особистістю майбутнього викладача-музиканта власного навчального простору відносно становлення та вдосконалення фахових компетентностей зі самостійного визначення освітньої мети, розв'язання музично-педагогічних задач, планування до проектування творчих практичних рішень та їх реалізація, аналіз досягнень і помилок, контроль за успішністю набуття навчального та самостійного професійного й музично-просвітницького досвіду під час вокальної підготовки в освітніх умовах педагогічних університетів України.*

2. Визначено, що специфіка змісту вокальної підготовки висуває особливі вимоги до технічних навичок майбутнього викладача-музиканта з метою забезпечення ефективного вирішення завдань самоорганізації власного навчального простору, тому важливою передумовою фахового становлення є самостійна його організація майбутнім викладачем-музикантом. Поєднання функціональних та особистісних елементів розкрило доцільність єдності цільового, особистісного та рефлексивного комплексів самоорганізації.

Стійкі базові зв'язки між основними структурними складниками за умов взаємодії всіх учасників педагогічного процесу, відображають зміст виокремлених

компонентів: мотиваційно-організаційного, комунікативного емоційно-гностичного та проектувально-конструктивного, які були актуальними на кожному етапі педагогічного експерименту, з домінуванням певної групи функціональних елементів і залежать від попередньої підготовки майбутніх фахівців у системі вищої музично-педагогічної освіти, поставлених ними цілей і завдань.

У процесі дослідно-експериментальної роботи застосовано розроблені критерії (мотиваційно-спрямований, технологічно-комунікативний та практично-результативний) з їх показниками для оцінки успішності самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, що складають взаємопов'язану єдність та сукупно забезпечили визначення доцільності застосованих методів та розподілення учасників експерименту за встановленими рівнями.

3. Становлення самоорганізації навчального простору магістрантів (у т. ч. китайських) у педагогічному університеті, їх адаптація забезпечувалися системою умінь самоорганізації, які в процесі професійної музично-педагогічної підготовки трансформувалися в уміння майбутньої фахової самостійної діяльності: організаційні, інформаційні, інтелектуальні, викладацькі та вокально-виконавські.

Визначено, що специфіка самоорганізації навчального простору китайських магістрантів проявляється у свідомому плануванні; раціональному використанні свого часу для навчання; самостійному набутті та застосуванні знань з різних джерел для вирішення практичних завдань; удосконаленні способів мисленнєвої діяльності; самоконтролі та самооцінюванні діяльності з урахуванням попередньої підготовки та етнопсихологічних особливостей майбутніх викладачів-музикантів.

Спираючись на компетентнісний та технологічний наукові підходи, як провідні, розроблено і обґрунтовано організаційно-методичну **модель** самоорганізації навчального простору майбутніх педагогів-музикантів, яка включає мету й результат, *принципи* (цілісності і системності, синергетизму, науковості, творчої активності, рефлексійності, культуровідповідності), на яких ґрунтувався навчальний процес, форми, методи, засоби, функціональні компоненти самоорганізації навчального простору, а також *педагогічні умови*, що забезпечили досягнення поставленої мети. Запропоновані *педагогічні умови* (рисунк 1) сприяли ефективному здійсненню самоорганізації та досягненню поставленої мети.

4. Необхідність упровадження організаційно-методичної моделі самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України зумовлено отриманими результатами діагностичного етапу експерименту. Наявність значної кількості майбутніх викладачів-музикантів на низькому та середньому рівнях самоорганізації їх навчального простору зумовило необхідність пошуку шляхів її удосконалення в процесі вокального навчання. З урахуванням змісту структурних компонентів самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, визначено *етапи* цього процесу:

підготовчий, навчально-реалізаційний та самопрезентативний. Ефективність поетапної методики забезпечувалась поглибленням і ускладненням усіх експериментальних навчальних дій (з теорії та практики).

Найрезультативнішим виявився другий етап, на третьому – розкрилась перспектива успішної реалізації на практиці навчальної самоорганізаційної компетентності майбутніх фахівців.

З урахуванням наукової спрямованості даного дослідження, визначено основні складники вокальної методики: емпіричний (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний) метод; концентричний метод; фонетичний (лінгвістичний) метод; метод внутрішнього інтонування; метод порівняльного аналізу; метод вокально-слухового контролю; метод візуального контролю; вербально-асоціативний метод.

5. Зафіксовані результати експерименту внаслідок упровадження запропонованої авторської методики самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів дозволили відзначити позитивну динаміку з усіх компонентів досліджуваного феномена, що підтверджує ефективність її застосування у педагогічних університетах України та сприяє значним якісним змінам самоорганізаційної компетентності фахівців. Значні позитивні зміни відбулись на високому рівні з різницею порівняно з діагностичним етапом у 18,7 %; перспективні результати спостерігались на середньому рівні з різницею у 32 %, значний відсоток учасників ЕГ піднялись з низького та з середнього на середній і високий рівні й склали 50, 7 % осіб.

Дисертаційне дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми. Сучасні потреби вдосконалення самоорганізаційних процесів майбутніх викладачів-музикантів уможливають подальші науково-теоретичні та методичні розробки. Отримані результати створюють перспективи побудови моделі самоорганізації не лише навчального простору майбутніх викладачів-музикантів, а й самоорганізації їх практичної діяльності.

СПИСОК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ ІЗ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Яо Ямін. Теоретико-педагогічні аспекти самоорганізації навчального простору майбутніх педагогів-музикантів / Наукові записки // Ред. кол. В.Ф. Черкасов, В.В. Радул, Н.С. Савченко та ін. – Вип. 155. – Серія : Педагогічні науки. – Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – 306 с. – С. 233-237.

2. Яо Ямін. Аксиологічна парадигма самоорганізації навчального простору майбутнього вчителя-музиканта / Молодь і ринок : щомісячн. наук.-пед. журнал. – Львів. обл. м. Дрогобич – Дрогобицький державний педагогічний ун-т імені Івана Франка. – № 19(144). – січень, 2017. – С. 164-166.

3. Яо Ямін. Теоретичний аналіз структури самоорганізації навчального простору майбутніх учителів музики / Науковий вісник Миколаївського

національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 1(56), лютий 2017. – Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2017.– 264 с.– С. 162-166.

4. Яо Ямін. Вокально-педагогічна освіта та її значення для самоорганізації навчального простору китайських студентів / Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка : наук. журнал. Педагогічні науки / [Гол. ред. П.Ю. Саух, відп. ред. Н.А. Сейко]. Житомир : вид-во Житомир. держ. ун-ту імені І. Франка, 2017. – Вип.1 (87). – 185 с. – С. 173-177.

5. Яо Ямін. Основні компетентності самоорганізації навчального простору майбутнього викладача-музиканта в процесі вокальної підготовки (методичний аспект /Яо Ямін// Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць.– Вип. 30(40).– Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова.– 2018. – С. 94-98.

6. Яо Ямін. Особливості самоорганізації музичного навчального простору китайських магістрів у педагогічних університетах України / Яо Ямін, Н.П. Гуральник // Вісник Чернігівського НПУ імені Т.Г. Шевченка [Текст]. Вип. 151. В 2-х томах. Том 2. – Чернігів: ЧНПУ, 2018. (Серія: Педагогічні науки). – С. 156-160.

Статті у міжнародних фахових виданнях

7. Яо Ямін. Аксиологическая парадигма самоорганизации учебного пространства будущего преподавателя-музыканта /Modern Science – Moderni veda / Liu Keshuangm / Praha. – Ceska republika, Nemerov. – 2017. – № 1 . – С. 101-106.

Матеріали науково-практичних конференцій

8. Яо Ямін. Історіографія європейського досвіду музикування на уроках музичного мистецтва в школі : І міжнародні науково-практичні читання пам'яті академіка Анатолія Авдієвського, Київ 20-23 березня 2017 року. – Киев : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. – С. 135-137.

9. Yao Yaming. Self Organization of Future Pedagogic-Musician Training Space: Aksiology paradigm: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. із залученням веб-ресурсів «Теоретичні та методичні засади розвитку мистецької освіти в контексті європейської інтеграції» (англійською мовою). 11-12 грудня 2017 року, Суми. – СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2017. – С. 16-17.

АНОТАЦІЇ

Яо Ямін. «Методика самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України». Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2018.

У дисертації досліджено проблему самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України,

актуальність якої визначено необхідністю їх адаптації у надзвичайних освітніх умовах держави, що навчає, та зростанні фахової компетентності.

Доведено, що ефективність самоорганізації майбутніх викладачів-музикантів забезпечується теоретичним обґрунтуванням самоорганізації навчального простору як суб'єктної категорії та урахуванням специфіки вокального навчання іноземних студентів на засадах компетентнісного та технологічного наукових підходів як провідних.

Представлена авторська методика самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України, яка об'єднує мотиваційно-організаційний, проектувально-конструктивний і комунікативний емоційно-гностичний структурні компоненти, за умов її впровадження забезпечує позитивну динаміку результатів, що зафіксовані якісними та кількісними показниками у їх зростанні від низького до високого рівнів. Спираючись на визначені принципи (рис.1), дана методика охоплює підготовчий етап, що спрямовує рефлексію власних можливостей самоорганізації навчального простору, поглиблення зацікавленості у підвищенні рівня вокальної самопідготовки; навчально-реалізаційний – на удосконалення спеціальних вокальних надбань, їх самореалізацію; презентативний – на застосування набутих знань з вокальної культури з урахуванням специфіки національного українського й китайського мистецтва, презентацію результатів самоорганізації власного навчального простору.

Практичним результатом впровадження розробленої та апробованої організаційно-методичної моделі самоорганізації навчального простору майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України є позитивна динаміка всіх структурних компонентів досліджуваного феномена. Це дає підстави визначення перспективності її впровадження та застосування для підвищення успішності фахової підготовки майбутніх викладачів-музикантів у педагогічних університетах України.

Ключові слова: самоорганізація, навчальний простір, майбутній викладач-музикант, вокальне навчання.

Яо Ямин. «Методика самоорганизации учебного пространства будущих преподавателей-музыкантов в педагогических университетах Украины». Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения. – Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова. – Киев, 2018.

В диссертации исследована проблема самоорганизации учебного пространства будущих преподавателей-музыкантов в педагогических университетах Украины, актуальность которой определена необходимостью их

адаптации в условиях получения образования в обучающем государстве, и повышении профессиональной компетентности.

Доказано, что эффективность самоорганизации будущих преподавателей-музыкантов обеспечивается теоретическим обоснованием самоорганизации учебного пространства как субъектной категории с учетом специфики вокального обучения иностранных студентов на основе ведущих компетентностного и технологического научных подходов.

Представленная авторская методика самоорганизации учебного пространства будущих преподавателей-музыкантов, которая объединяет мотивационно-организационный, проектировочно-конструктивный и коммуникативный эмоционально-гностический структурные компоненты, при условии ее внедрения обеспечивает позитивную динамику результатов, которые зафиксированы в росте качественных и количественных показателей от низкого до высокого уровней. Опираясь на принципы (целостности и системности, синергетизма, научности, творческой активности, рефлексивности, культуросоответствия) данная методика охватывает подготовительный этап, направляющий рефлексию собственных возможностей относительно самоорганизации учебного пространства, углубления заинтересованности в повышении уровня вокальной самоподготовки; учебно-реализационный – на совершенствование специальных вокальных умений и их самореализацию; презентативный – на применение приобретенных знаний о вокальной культуре с учетом специфики национального (Украины и Китая) вокального искусства, презентация результатов самоорганизации своего учебного пространства.

Практическим результатом внедрения разработанной и апробированной организационно-методической модели самоорганизации учебного пространства будущих преподавателей-музыкантов в педагогических университетах Украины является позитивная динамика всех структурных компонентов исследуемого феномена. Это дает основание определению перспективности ее внедрения и использования для повышения успешности профессиональной подготовки будущих преподавателей-музыкантов в педагогических университетах Украины.

Ключевые слова: самоорганизация, учебное пространство, будущий преподаватель-музыкант, вокальное обучение.

Yao Yaming. Methodic of Self Organization of Future Pedagogic-Musician Training Space in the Ukraine Pedagogic University. Manuscript.

Thesis for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences in specialty 13.00.02 – theory and methods of musical training. – National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, 2018.

The thesis explored the problem of self-organizing learning space future teachers-musicians at pedagogical universities of Ukraine, the urgency of which is determined by the necessity of their adaptation in emergency educational conditions state that teaches, and the growth of professional competence.

The thesis explored the problem of self-organizing learning space future teachers-musicians at pedagogical universities of Ukraine, the urgency of which is determined by the necessity of their adaptation in emergency educational conditions state that teaches, and the growth of professional competence.

The thesis explored the problem of self-organizing learning space future teachers-musicians at pedagogical universities of Ukraine, the urgency of which is determined by the necessity of their adaptation in emergency educational conditions state that teaches, and the growth of professional competence. The thesis explored the problem of self-organizing learning space future teachers-musicians at pedagogical universities of Ukraine, the urgency of which is determined by the necessity of their adaptation in emergency educational conditions state that teaches, and the growth of professional competence.

The thesis explored the problem of self-organizing learning space future teachers-musicians at pedagogical universities of Ukraine, the urgency of which is determined by the necessity of their adaptation in emergency educational conditions state that teaches, and the growth of professional competence.

Key words: self-organizing learning space future teachers-musicians, vocal training.